

Έφηβος ασθενής με βαρεία νόσο Crohn Θα επιλέξω ανοσοκατασταλτικά, αντι-TNF ή συνδυασμό;

Γιώργος Χουλιάρης, Παιδογαστρεντερολόγος

Πανεπιστημιακός Υπότροφος, 1^η Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών

Σύγκρουση συμφερόντων

Honoraria:

- Abbvie
- Galenica
- Vian

Συμετοχή σε κλινικές δοκιμές:

- Biogaia

Ερωτήμα 1^ο: Ορισμός «Βαρειάς νόσου Crohn»

Αφορά τη τρέχουσα εικόνα

(κλινική, εργαστηριακή, ενδοσκοπική)

Ερωτήμα 1^ο: Ορισμός «Βαρειάς νόσου Crohn»

Αφορά και το μέλλον

(κακή έκβαση – αυξημένη πιθανότητα επιπλοκών)

Ερωτήμα 1^ο: Ορισμός «Βαρειάς νόσου Crohn»

Παράδειγμα

Έφηβος με νόσο Crohn και στασιμότητα ύψους

Είναι βαρειά νόσος ανεξάρτητα από οποιονδήποτε άλλο παράγοντα γιατί κινδυνεύει να χάσει το αναμενόμενο τελικό ύψος ως ενήλικας

Κριτήρια κλινικής/εργαστηριακής/ενδοσκοπικής βαρύτητας

- Activity Index (PCDAI > 60)
- Ενδοσκοπικής εικόνας (Βαθειά έλκη)
- Έκτασης της νόσου (Paris classification: “Πανεντερική” συμμετοχή)
- Σοβαρή περιεδρική νόσος
- Πρώιμης παρουσίας επιπλοκών (στένωση/συρίγγιο)
- Συγκεκριμένων κλινικών χαρακτηριστικών (στασιμότητα ύψους, οστική αραίωση, εξωεντερικές εκδηλώσεις, αναστολή εφηβείας)

Προγνωστικοί παράγοντες κακής έκβασης

- Activity Index (PCDAI > 60)
- Ενδοσκοπικής εικόνας (Βαθεία έλκη)
- Έκτασης της νόσου (Paris classification: “Πανεντερική” συμμετοχή)
- Σοβαρή περιεδρική νόσος
- Πρώιμης παρουσίας επιπλοκών (στένωση/συρίγγιο)
- Συγκεκριμένων κλινικών χαρακτηριστικών (στασιμότητα ύψους, οστική αραίωση, εξωεντερικές εκδηλώσεις, αναστολή εφηβείας)
- Ιστολογικά χαρακτηριστικά (κοκκιώματα)
- Γονιδιακό προφίλ (*NOD2*)

Επίτευξη ύφεσης
EEN, στεροειδή ή antiTNFa
?

ΕΕΝ, στεροειδή ή antiTNFa ?

Όχι στεροειδή !

- **Επίτευξη ύφεσης**
  - ❖ Παρόμοια αποτελεσματικότητα με ΕΕΝ (70-80%)
- **Βλεννογονική επούλωση**
  - ❖ Μικρότερη αποτελεσματικότητα με ΕΕΝ (33% vs 74%)
- **Όχι καλά αποτελέσματα σε θρέψη και ύψος**
- **Παρενέργειες**

Επίτευξη ύφεσης
EEN ή antiTNFa
?

ΕΕΝ ή antiTNFa ?

ΕΕΝ

- Ανταπόκριση ~ 80%
- Βελτίωση θρέψης και ύψους
- Χωρίς παρενέργειες
- Μη αποτελεσματική
  - ❖ εξωεντερικές εκδηλώσεις
  - ❖ συρίγγια
- Δύσκολη συμμόρφωση
- Δεν αποτελεί θεραπεία συντήρησης

antiTNFa

- Ανταπόκριση ~ 85-90 %
- Βελτίωση θρέψης και ύψους
- Αποτελεσματικοί σε
  - ❖ εξωεντερικές εκδηλώσεις
  - ❖ συρίγγια
- Ελεγχόμενη συμμόρφωση
- Αποτελούν θεραπεία συντήρησης
- Παρενέργειες

---

antiTNFa ή EEN + IM

?

IM vs antiTNFa

---

antiTNF α ή IM ?

Gastroenterology 2014;146:383–391

Increased Effectiveness of Early Therapy With Anti-Tumor Necrosis Factor- α vs an Immunomodulator in Children With Crohn's Disease

---

antiTNFa ή IM ?

PRO-KIDS IBD Registry
Historical cohort – propensity score matching
Πρωτοδιάγνωστοι ασθενείς

Πρώιμη χρήση antiTNFa vs IM vs no-IM

Πρώιμη χρήση antiTNFa υπερείχε στο 1 έτος

- Κλινική ύφεση
- Ανάγκη χειρουργείου

Prediction of complicated disease course for children newly diagnosed with Crohn's disease: a multicentre inception cohort study

www.thelancet.com Published online March 1, 2017 [http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(17\)30317-3](http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(17)30317-3)

---

antiTNFa ή IM ?

Historical cohort – propensity score matching

Πρωτοδιάγνωστοι ασθενείς

Πρώιμη χρήση antiTNFa vs IM

Μείωση κινδύνου **διατρητικής νόσου (-70%)**
Καμία επίδραση στην εμφάνιση στενωτικής νόσου

---

antiTNFa ή IM ?

Online Submissions: <http://www.wjgnet.com/1007-9327/office>
wjg@wjgnet.com
doi:10.3748/wjg.v16.i14.1776

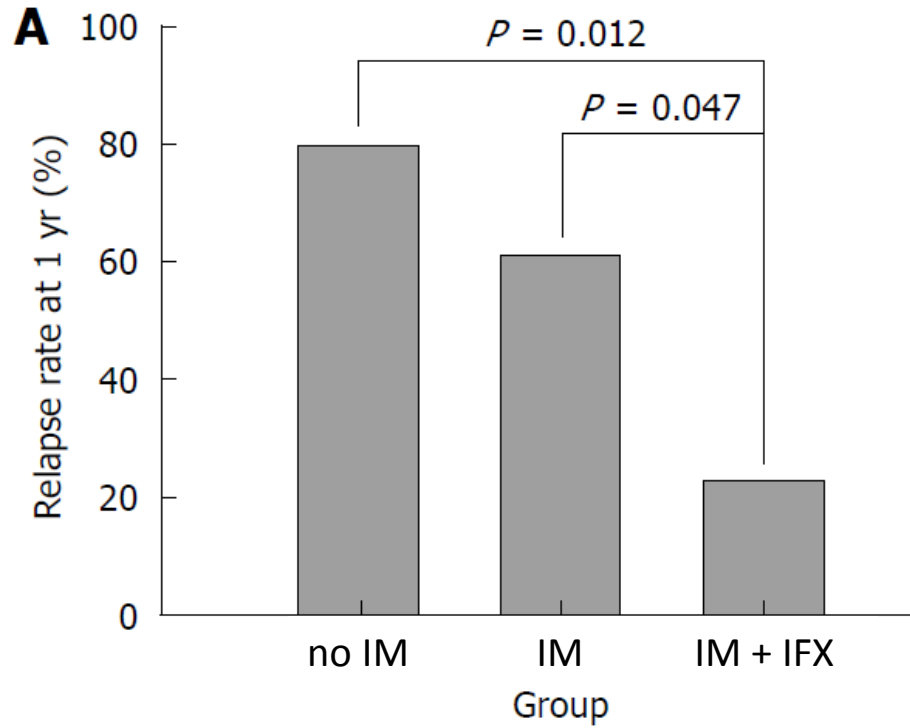
World J Gastroenterol 2010 April 14; 16(14): 1776-1781
ISSN 1007-9327 (print)
© 2010 Baishideng. All rights reserved.

BRIEF ARTICLE

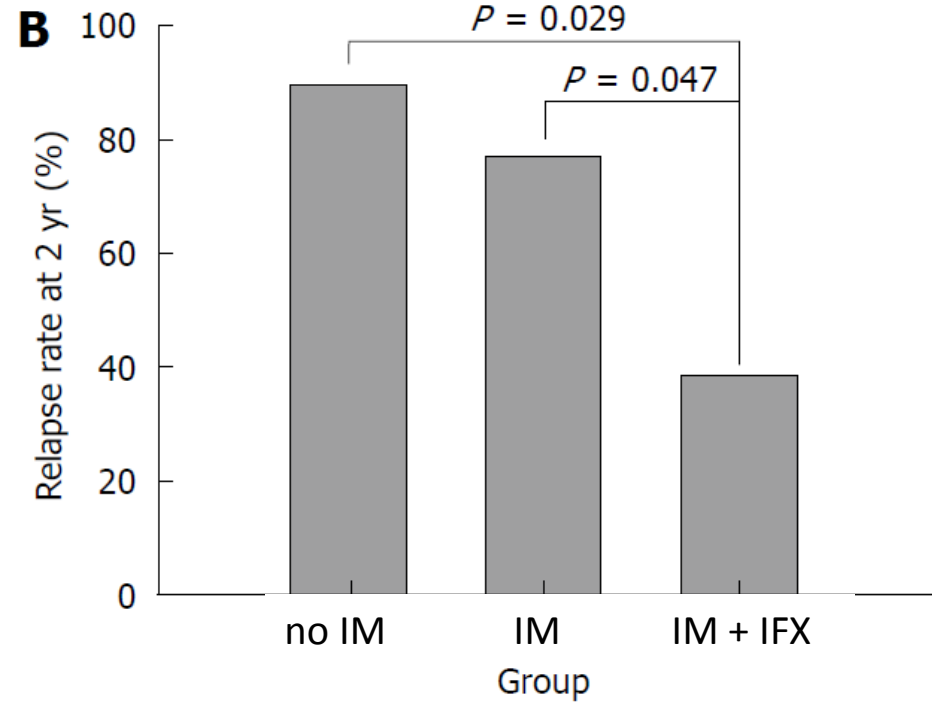
Efficacy of early treatment with infliximab in pediatric Crohn's disease

Αναδρομική, μικρή μελέτη

1 yr

2 yrs

---

antiTNFa ή IM ?

ACTA PÆDIATRICA
NURTURING THE CHILD

Acta Pædiatrica ISSN 0803-5253

REGULAR ARTICLE

Infliximab therapy in children with Crohn's disease: a one-year evaluation of efficacy comparing 'top-down' and 'step-up' strategies

Mi Jin Kim¹, Jong Seung Lee¹, Ji Hyuk Lee¹, Jae Young Kim², Yon Ho Choe (i101016@skku.edu)¹

1.Department of Pediatrics, Samsung Medical Center, Sungkyunkwan University School of Medicine, Seoul, Korea

2.Department of Pediatrics, College of Medicine, Chungnam National University, Daejeon, Korea

Αναδρομική, μικρή μελέτη

---

antiTNFa ή IM ?

Table 3 Comparison of remission rates, PCDAl scores and perianal fistula formation between the 'step-up' and 'top-down' groups at 8 weeks and 1 year

	Step-up group	Top-down group	p-value
Remission rate			
1 year	45.0 %	83.3 %	0.048

---

antiTNFa ή IM ?

Table 3 Comparison of remission rates, PCDAI scores and perianal fistula formation between the 'step-up' and 'top-down' groups at 8 weeks and 1 year

	Step-up group	Top-down group	p-value
1 year	50.0 %	100 %	0.015

Journal of Crohn's and Colitis, 2016, 1279–1286

doi:10.1093/ecco-jcc/jjw086

Advance Access publication April 19, 2016

Original Article

Original Article

Mucosal Healing in Paediatric Patients with Moderate-to-Severe Luminal Crohn's Disease Under Combined Immunosuppression: Escalation versus Early Treatment

Ben Kang^a, So Yoon Choi^a, Hye Seung Kim^b, Kyunga Kim^b, Yoo Min Lee^c,
Yon Ho Choe^a

---

antiTNFa ή IM ?

Προοπτική, μη-τυχαιοποιημένη, θεραπευτική επιλογή ο ασθενής
Πρωτοδιάγνωστοι ασθενείς

---

antiTNFa ή IM ?

Υψηλότερα ποσοστά βλεννογονικής επούλωσης
στο group πρώιμης έναρξης IFX+IM σε σύγκριση με την θεραπεία κλιμάκωσης
(74% vs 42%, $p=0.007$)

Παρόμοια ποσοστά κλινικής ύφεσης
στο group πρώιμης έναρξης IFX+IM σε σύγκριση με την θεραπεία κλιμάκωσης
(89% vs 79%, $p=0.28$)

Σύνοψη

Αρκετά, **non-RCT** δεδομένα σε παιδιά υποστηρίζουν ότι η χρήση **antiTNFa** **υπερέχει άλλων ανοσοτροποποιητικών (Aza/MTX)** τόσο στην **κλινική αποτελεσματικότητα** όσο και στην **πρόληψη επιπλοκών**

Και πιθανά η **πρώιμη (“top-down”) χορήγησή του να υπερτερεί** σε σχέση με την **κλιμάκωση (“step-down”) της θεραπείας**

Ισχυρά δεδομένα σε ενήλικες για IFX vs Aza (SONIC trial)

Έφηβος με «βαριά» νόσο Crohn?

antiTNFa ως πρώτη γραμμή θεραπείας για ύφεση/συντήρηση

Μονοθεραπεία antiTNF ή συνδυαστική θεραπεία antiTNFa + IM

?

---

antiTNFa ή antiTNFa + IM ?

Clinical Gastroenterology and Hepatology 2015;13:2233–2240

SYSTEMATIC REVIEWS AND META-ANALYSES

Fasiha Kanwal, Section Editor

Effects of Concomitant Immunomodulator Therapy on Efficacy and Safety of Anti-Tumor Necrosis Factor Therapy for Crohn's Disease: A Meta-analysis of Placebo-controlled Trials

---

antiTNFa ή antiTNFa + IM ?

Οι ασθενείς που περιελήφθησαν ήταν κατά μη-πρωτοδιάγνωστοι και είχαν εκτεθεί σε προηγούμενη ανοσοτροποποιητική αγωγή (non-naive)

---

antiTNFa ή antiTNFa + IM ?

Clinical response (4-14 wks):

- IFX + IM > IFX monotherapy (OR=2)
- ADA + IM = ADA monotherapy

Clinical remission (24-30 wks):

- IFX + IM > IFX monotherapy (OR=1.8)
- ADA + IM = ADA monotherapy

antiTNFa ή antiTNFa + Aza ? - SONIC

IFX + Aza

Vs

IFX monotherapy

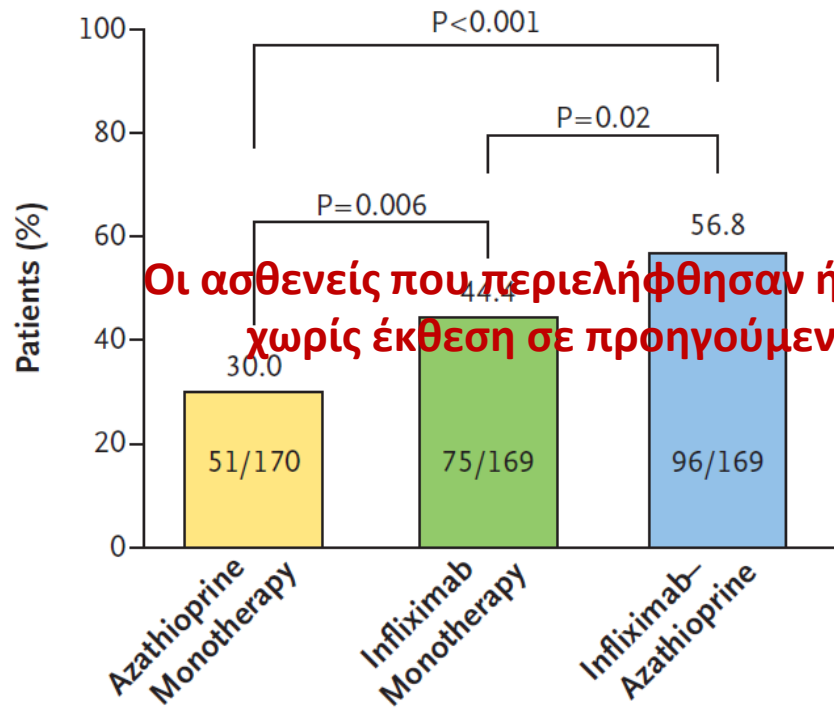
Vs

Aza monotherapy

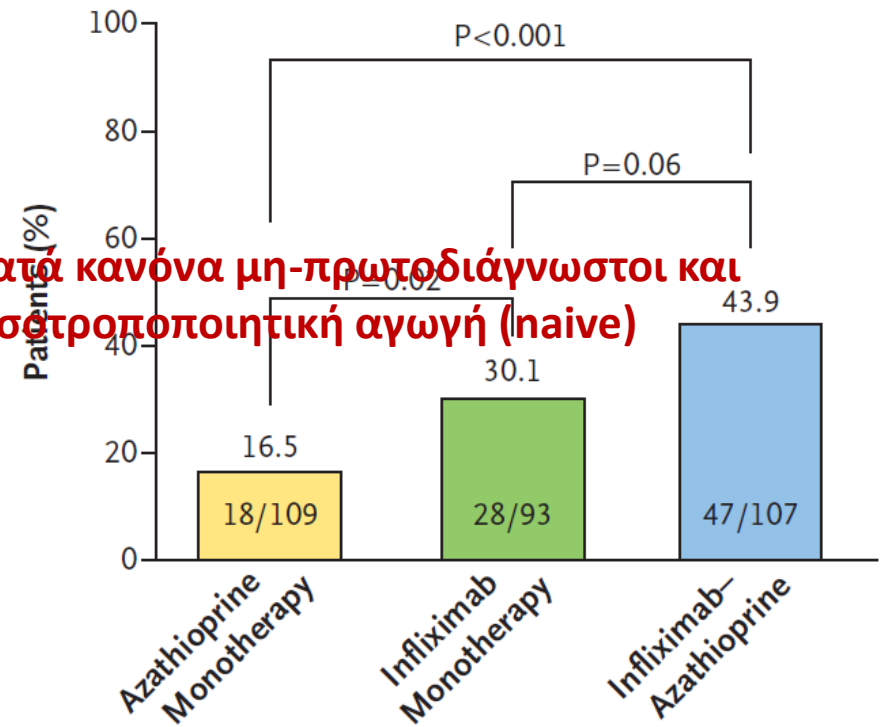

antiTNFa ή antiTNFa + Aza ? - SONIC

A Corticosteroid-free Clinical Remission at Wk 26

B Mucosal Healing at Wk 26

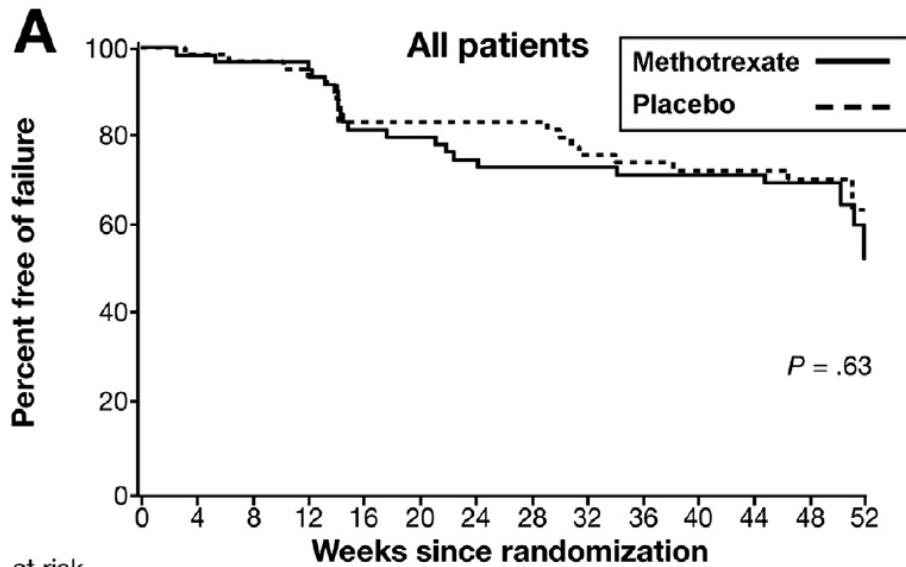
Οι ασθενείς που περιελήφθησαν ήταν κατά κανόνα μη-πρωτοδιάγνωστοι και χωρίς έκθεση σε προηγούμενη ανοσοτροποποιητική αγωγή (naive)

antiTNFa ή antiTNFa + MTX ? - COMMIT

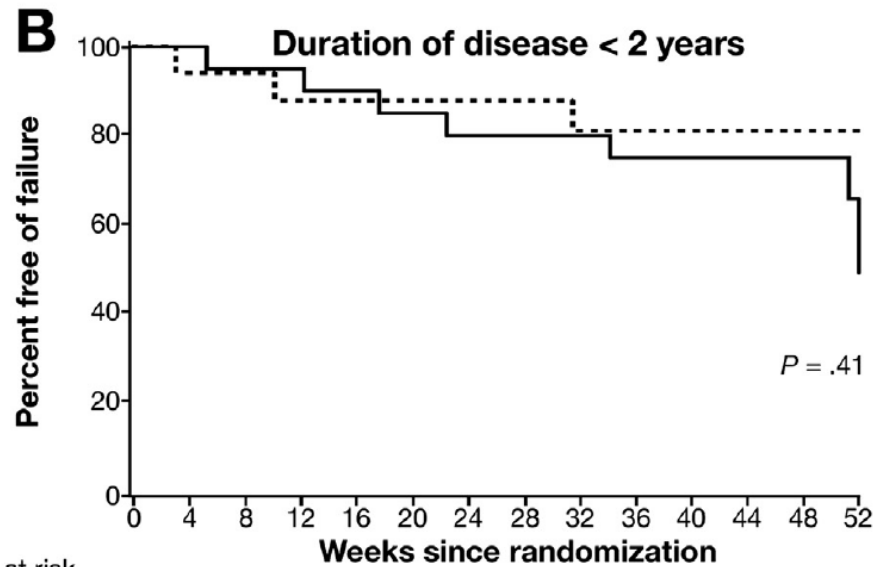
IFX + MTX vs IFX monotherapy

antiTNFa ή antiTNFa + MTX ? - COMMIT

No. at risk

Methotrexate	63	61	58	56	48	47	43	42	42	41	40	40	39	7
Placebo	63	62	58	55	48	47	46	45	41	40	39	39	37	4

No. at risk

Methotrexate	20	20	19	19	18	17	16	16	16	15	15	15	15	3
Placebo	17	16	15	14	14	13	13	13	12	12	12	12	12	2

Clinical Gastroenterology and Hepatology 2015;13:1748–1756

Concomitant Use of Immunomodulators Affects the Durability of Infliximab Therapy in Children With Crohn's Disease

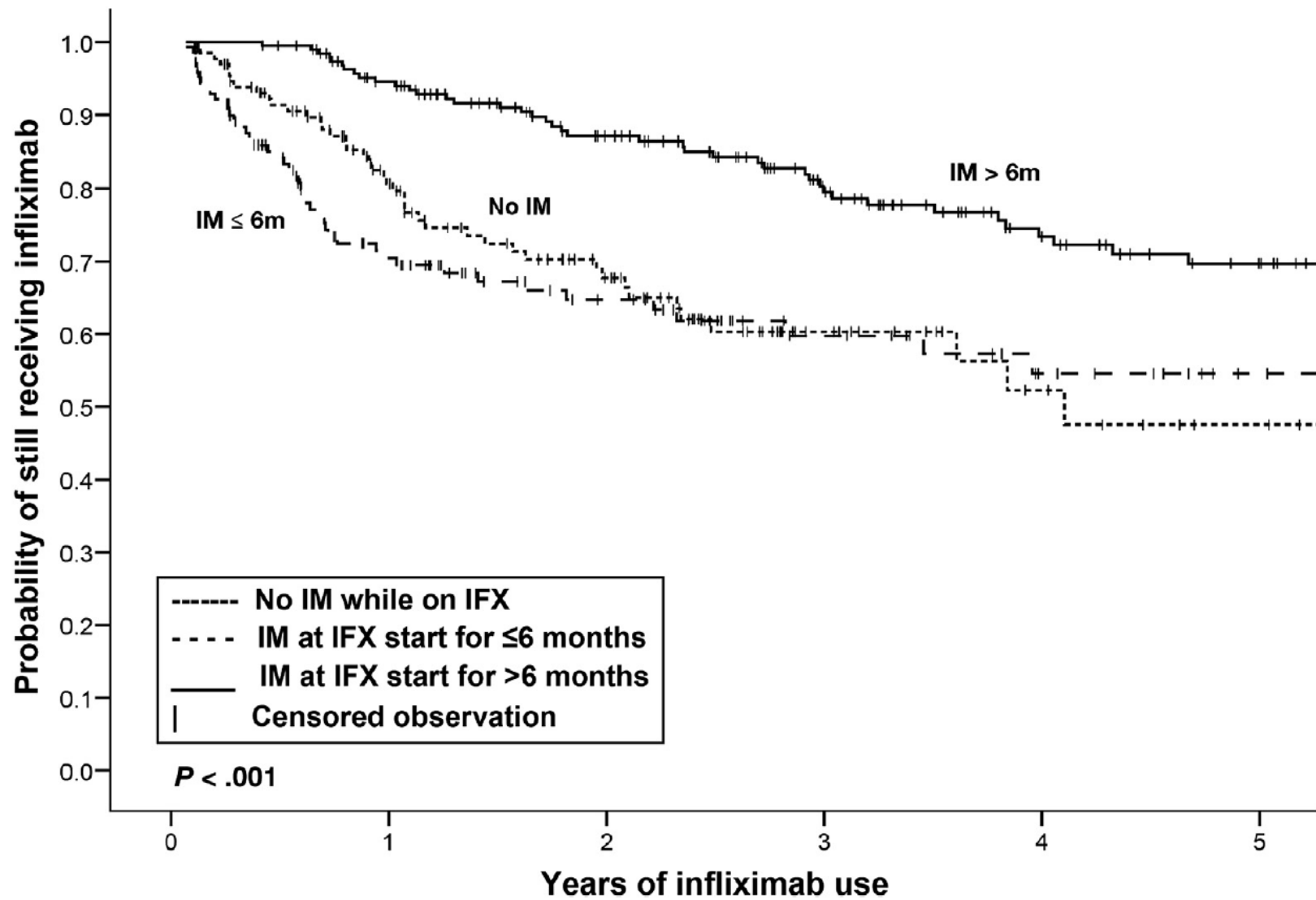

antiTNFa ή antiTNFa + IM ?

Αναδρομική μελέτη – 3 group

- IFX
  - IFX + IM (IM < 6 μήνες)
  - IFX + IM (IM > 6 μήνες)
-
- Μελετήθηκε η **πιθανότητα διακοπής του IFX**

Published in final edited form as:

Inflamm Bowel Dis. 2014 April ; 20(4): 606–613. doi:10.1097/MIB.0000000000000003.

A 10-Year, Single Tertiary Care Center Experience on the Durability of Infliximab in Pediatric Inflammatory Bowel Disease

antiTNFa ή antiTNFa + IM ?

Αναδρομική μελέτη
Καμία διαφορά μεταξύ IFX vs IFX + MTX

antiTNFa ή antiTNFa + IM ?

ADA + IM vs ADA monotherapy

Available online at www.sciencedirect.com

ScienceDirect

Adalimumab monotherapy versus combination therapy with immunomodulators in patients with Crohn's disease: A systematic review and meta-analysis

ADA ή ADA + IM ?

Το group της **συνδυαστικής θεραπείας** είχε
υψηλότερο ποσοστό επίτευξης clinical remission
(**OR: 1.27 (1.04–1.54); p = 0.02**)

Το αποτέλεσμα όμως ήταν **μη-σημαντικό** όταν η ανάλυση περιορίστηκε στις RCTs

ADA ή ADA + IM ?

Καμία διαφορά στη διατήρηση της ύφεσης στους 12 μήνες

---

antiTNFa ή antiTNFa + IM ?

3042

ORIGINAL CONTRIBUTIONS

nature publishing group

PEDIATRICS

Retrospective Evaluation of the Safety and Effect of Adalimumab Therapy (RESEAT) in Pediatric Crohn's Disease

Joel R. Rosh, MD¹, Trudy Lerer, MS², James Markowitz, MD³, Sri R. Goli, MD⁴, Petar Mamula, MD⁴, Joshua D. Noe, MD⁵, Marian D. Pfefferkorn, MD⁵, Kathleen T. Kelleher, MD⁶, Anne M. Griffiths, MD⁶, Subra Kugathasan, MD⁷, David Keljo, MD⁸, Michael H. Hall, MD⁸, William C. Shill, MD⁹, Robert C. Cohen, MD¹⁰, David H. M. Lee, MD¹¹, H. G. S. H. ... MD¹²

Αναδρομική μελέτη

Οι ασθενείς που περιελήφθησαν ήταν κατά μη-πρωτοδιάγνωστοι και είχαν εκτεθεί σε προηγούμενη ανοσοτροποποιητική αγωγή και infliximab (non-naive)

Το group συνδυαστικής θεραπείας ADA+IM δεν υπερείχε της μονοθεραπείας ADA

A British Society of Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition survey of the effectiveness and safety of adalimumab in children with inflammatory bowel disease

R. K. Russell^{*}, M. L. Wilson[†], S. Loganathan^{‡,¶,||}, B. Bourke[§], F. Kiparissi^{||}, G. Mahdi^{‡,***}, F. Torrente^{††}, A. Rodrigues^{‡‡}, I. Davies^{§§}, A. Thomas^{||,||}, A. K. Akobeng^{||,||}, A. Fagbemi^{||,||}, W. Hyer^{***}, C. Spray^{†††}, S. Vaish[§], P. Rogers^{‡‡‡}, P. McGrogan^{*}, R. B. Heuschkel^{††}, N. Ayub^{§§§}, J. M. Fell^{||,||,||}, N. A. Afzal^{****}, M. Green^{††††}, M. S. Murphy^{‡‡‡‡}, P. Rao^{§§§§}, N. Shah^{||}, G.-T. Ho^{||,||,||,||}, S. Naik^{*****} & D. C. Wilson^{†,‡‡‡}

Το group της **συνδυαστικής θεραπείας** είχε
υψηλότερο ποσοστό επίτευξης clinical remission

74% vs 37%

---

antiTNFa ή antiTNFa + IM ?

Αρκετά δεδομένα υποστηρίζουν ότι η συγχορήγηση IM:

- **Μείωση αντισωμάτων** έναντι antiTNFa (IFX)
- **Υψηλότερα επίπεδα** antiTNFa (IFX)
- **Λιγότερες αντιδράσεις κατά τη χορήγηση** (IFX)

Κυρίως για την Aza αλλά και για τη MTX

Έφηβος με «βαριά» νόσο Crohn?

Έναρξη με antiTNFa + IM

Journal of Crohn's and Colitis (2014) 8, 1179–1207

Available online at www.sciencedirect.com

ScienceDirect

CONSENSUS/GUIDELINES

Consensus guidelines of ECCO/ESPGHAN on the medical management of pediatric Crohn's disease

---

ESPGHAN/ECCO 2014: πρώιμη χρήση antiTNFa

- Διατηρητική νόσος
- Παράγοντες κακής έκβασης
- Εξωεντερικές εκδηλώσεις

ESPGHAN/ECCO 2014: ασθενής αυξημένου κινδύνου για κακή έκβαση

- o deep colonic ulcerations on endoscopy
- o persistent severe disease despite adequate induction therapy
- o extensive (pan-enteric) disease
- o marked growth retardation > -2.5 (minus 2.5) height Z scores),
- o severe osteoporosis
- o stricturing and penetrating disease (B2 and/or B3 disease behavior^{25,26}) at onset
- o severe perianal disease

ESPGHAN/ECCO 2014: πρώιμη χρήση antiTNFa

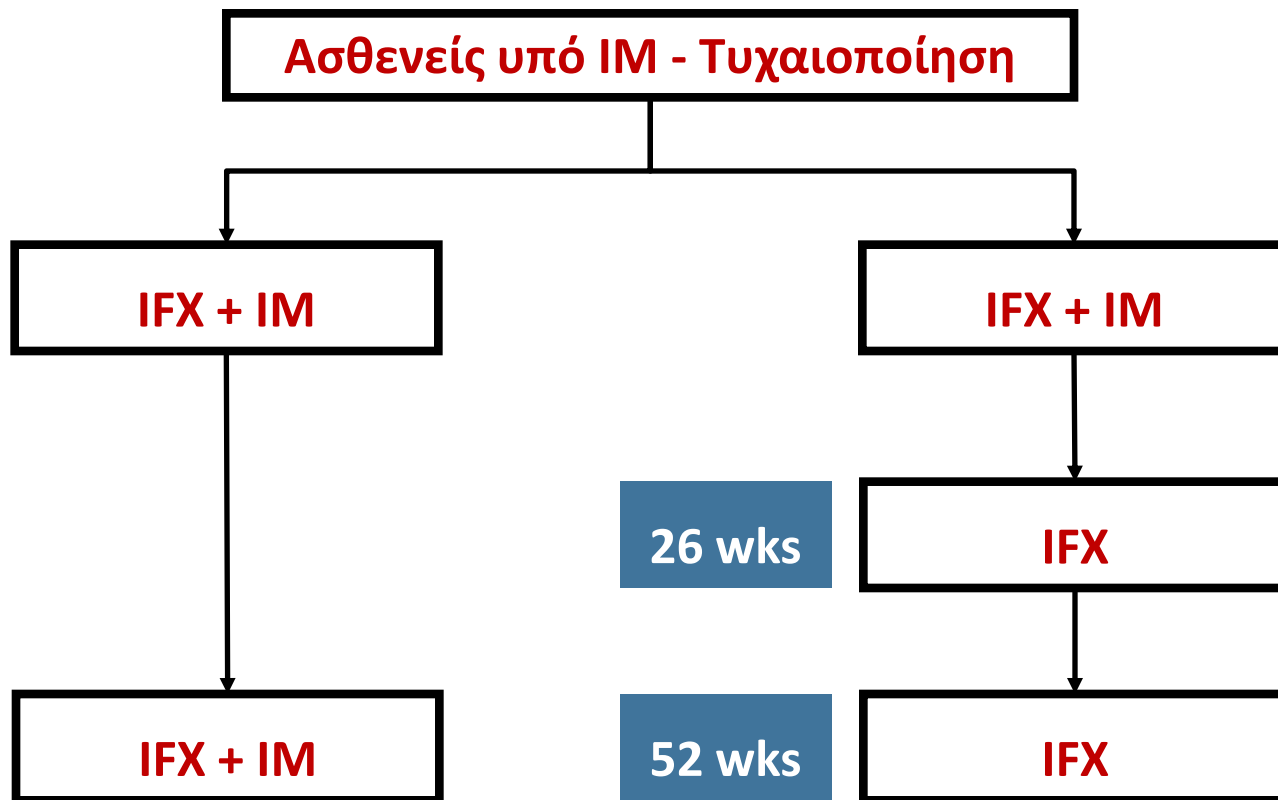
Συνδυασμός antiTNFa + IM:

- IFX ή ADA
  - Μετά από 6 μήνες → διακοπή της Aza
- MTX ίσως είναι ασφαλέστερη → μακροχρόνια συγχορήγηση
  - Εναλλακτικά διακοπή του antiTNFa

Monotherapy With Infliximab Versus Combination Therapy in the Maintenance of Clinical Remission in Children With Moderate to Severe Crohn Disease

**Jarosław Kierkuś, †Barbara Iwańczak, *Agnieszka Wegner, *Maciej Dadalski,
‡Urszula Grzybowska-Chlebowczyk, §Izabella Łazowska, ||Jolanta Maślana,
¶Ewa Toporowska-Kowalska, ¶Grażyna Czaja-Bulsa, #Grażyna Mierzwa,
**Bartosz Korczowski, ¶Elżbieta Czekwianianc, ¶Alicja Żabka, *Edyta Szymańska,
†Elżbieta Krzesiek, ‡Sabina Więcek, and ††Małgorzata Śladek*

Δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές στις 52 wks μεταξύ των δυο ομάδων

- **Κλινική ύφεση**
- **PCDAI**
- **Ανταπόκριση συριγγίων**

Σύνοψη

- Εκτίμηση πολλών παραμέτρων για το χαρακτηρισμό «βαρεία»
- Πρώιμη παρέμβαση με antiTNFa + IM
- Πότε και πως αποκλιμάκωση ?
  - ❖ βαθειά ύφεση (κλινική/εργαστηριακή/ενδοσκοπική)
  - ❖ ασφάλεια
  - ❖ προτιμήσεις οικογένειας

Ευχαριστώ

<http://www.ifne2017.gr>
16^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
Ιδιοπαθών Φλεγμονωδών Νοσημάτων του Εντέρου

9-11 ΝΑΥΠΛΙΟ
ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
Ξενοδοχείο Amalia

ΟΡΓΑΝΩΣΗ
Ελληνική Ομάδα Μελέτης
Ιδιοπαθών Φλεγμονωδών
Νοσημάτων Εντέρου (ΕΟΜΙΦΝΕ)

**Επιστημονικό
Πρόγραμμα**

Χορηγούνται **17 μόρια** Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο